
Løsmunnet og lattermild anarkisme

BOKOMTALER

Under pseudonymet Syphilia Morgenstjerne var skribenten og anarkisten Mari Toft godt kjent for *Gateavisas* lesere på 1970-tallet med sine mange treffende og underholdende samfunnskritiske artikler. Nå er hun tilbake som essayforfatter, og ikke mindre morsom enn den gangen.

Boken består av fem essayer om overbefolkning, velstandsfordeling, arbeidsbegrepet, garantert minsteinntekt og anarkiet. Tittelen på essayet om arbeidsbegrepet, Retten til dovenskap, antyder bokens tone og holdning.

I begynnelsen av lesingen opplever man den diametralt annerledes måten å se verden på som svært befriende, avgjort underholdende og ofte meget vellykket. Etter hvert fortar begeistringen seg noe, mest fordi det underholdende elementet fremstår som den viktigste bjelken i byggverket. Intet galt ved det, i og for seg, hvis det var humor boken først og fremst skulle selge. Men her er da vitterlig et ønske om å endre verden, er det

ikke? I et anfall av selvinnsikt kommenterer forfatteren det selv i essayet om retten til dovenskap: «Overalt hvor den anarkistiske bevegelsen har eksistert, har den blitt effektivt meiet ned av statsbærende krefter som utmerket godt vet hvilken trussel som ligger i det antiautoritære fellesskap. Derfor er klovneriet kanskje anarkismens eneste sjanse – inntil videre.»

Om aldri så god, lider den anarkistiske idé i alle fall i denne boken av at forfatteren overhodet ikke forholder seg til hvorfor det går så galt som det gjør. Hva er det ved mennesket, dets psyke og sosiale omgangsformer som gjør at de aller fleste samfunnsdannelser ender med en eller annen form for utbytting? Dersom du er på jakt etter overbevisende argumentasjon for anarkismens fortrefelighet, skal du ikke kjøpe denne boken. Vil du derimot ha en god latter tuftet på elegante skråblikk på samfunnet vårt, så vær så god!

Pål Gulbrandsen

Tidsskriftet

Publisert: 20. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. juli 2026.